

Рівненський державний гуманітарний університет
Наукова бібліотека
Кафедра бібліотекознавства і бібліографії
Кафедра культурології
Кафедра документальних комунікацій

**СУЧАСНА БІБЛІОТЕКА ВИЩОГО
НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ЯК ЦЕНТР
ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОГО, НАУКОВОГО ТА
КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКОГО
ПРОЦЕСУ**

(Збірник матеріалів IV-ї
науково-практичної конференції
30-31 серпня 2010 року)

Рівне 2010

УДК 027.7
ББК 78.34 (4Укр)
С 91

Сучасна бібліотека вищого начального закладу як центр інформаційного забезпечення навчального, наукового та культурно-просвітницького процесу: зб. матеріалів 4-ї науково-практичної конференції 30–31 серпня 2010 р. / ред. С. Н. Грипич, Г. П. Семенюк, І. О. Мирончук, Л. С. Кушка. – Рівне: РДГУ, 2010. – 95 с.

Відповідальний за випуск:

Грипич С. Н. – доцент,
директор наукової
бібліотеки РДГУ.

Комп'ютерна верстка

Поліщук О. С. –
інженер–програміст.

Рецензенти:

Рогова П.І. –
кандидат історичних наук,
директор ДНІБ України
ім. В. Сухомлинського.

Бандилко Л.Ф. –
кандидат історичних наук,
доцент кафедри
бібліотечознавства і
бібліографії РДГУ.

У збірник матеріалів конференції увійшли тексти доповідей, у яких різнобічно висвітлено діяльність наукової бібліотеки РДГУ, спрямованої на допомогу навчальному, науковому та культурно-просвітницькому процесу. Автори доповідей висвітлили і свої пропозиції щодо подальших перспектив розвитку університетської бібліотеки.

Рекомендовано до друку методичною радою
наукової бібліотеки РДГУ
Протокол №7 від 19 серпня 2010 р.

©Наукова бібліотека РДГУ
Рівне, вул. Остафова, 31

УДК: [027.7:024]:378

С.П. СЕМ'ЯК

*бібліотекар I-ї категорії
наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету*

Г.Р. ГЛУЩИК

*бібліотекар II-ї категорії
наукової бібліотеки
Рівненського державного
гуманітарного університету*

ВІДДІЛИ ОБСЛУГОВУВАННЯ БІБЛІОТЕКИ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В РАКУРСІ НОВОЇ ПАРАДИГМИ ОСВІТИ

Резюме. В статті розглядається роль бібліотек ВНЗ, у тому числі й наукової бібліотеки РДГУ, в процесі реформування вищої освіти в Україні; запровадження автоматизації і комп'ютеризації бібліотечних процесів; організація інформаційно-комунікативної діяльності бібліотек у контексті перебудови сучасного освітнього процесу, відповідно до вимог Болонської угоди.

Ключові слова: автоматизація, бібліотечні технології, інноваційні методи, обслуговування, освітні технології, навчальний процес.

Зміни, що відбулися за останні роки в суспільстві, поставили вимогу до виконання суттєвих завдань у підготовці фахівців у всіх сферах діяльності. Таким чином, реформування вищої освіти та впровадження нових освітніх технологій посилює роль бібліотек ВНЗ у бібліотечно-інформаційному забезпеченні навчально-виховного процесу, веденні наукових досліджень та роботі професорського складу й адміністрації. Подих часу не залишив без змін бібліотечну сферу, змінивши і бібліотечні технології. Сьогодні вже нікого не треба переконувати в необхідності автоматизації та комп'ютеризації більшості процесів діяльності бібліотек.

Відділи обслуговування бібліотек вищої школи виконують такі традиційні функції:

- реєстрація читачів (присвоєння читачу номера та видача йому читачького квитка);
- інформаційний пошук (пошук за базами даних);
- видача та повернення літератури;

- опрацювання та виконання замовлень;
- опрацювання статистичних даних;
- облік руху (циркуляція) одиниць зберігання в бібліотеці.

Оскільки багато із цих процесів вимагають від бібліотекарів витрати часу на повторні та одноманітні операції, то використання автоматизованих технологій у бібліотеці уможливило б значне пришвидшення їхньої роботи. На сьогоднішній день у багатьох бібліотеках ВНЗ запроваджені автоматизовані бібліотечні технології обслуговування читачів і вже відомі перші результати:

- прискорився процес видачі літератури, став більш сучасним;
- зникла проблема черг у відділах обслуговування;
- зменшилось число боржників, бо цей процес став більш контрольованим;
- база даних „Книгозабезпеченість” дала можливість працівникам абонементів економити час при підготовці комплектів підручників.

Автоматизація інформаційно-бібліотечних процесів і всі пов'язані з цим нововведення позитивно сприймаються користувачами, які відзначають сучасність, оперативність, доступність та комфортні умови роботи з інформацією.

Вища школа в Україні у зв'язку з освітніми реформами, які пов'язані з входженням до європейського інформаційного простору, переходить на новий рівень підготовки спеціалістів, що характеризується тенденцією до зменшення аудиторної роботи студентів і збільшення самостійної.

Із уведенням кредитно-модульної системи статистичні показники роботи бібліотек зростають, що певною мірою свідчить про зростання обсягів самостійної роботи студентів. І саме працівники бібліотек ВНЗ покликані допомогти студентам, задовольнити виконання широкого спектру їх запитів як в інформації, так і в формах її отримання.

В науковій бібліотеці РДГУ на сьогодні створені всі необхідні умови для забезпечення навчального процесу, науково-дослідної та творчої діяльності багатотисячного колективу студентів, магістрів, аспірантів, науково-педагогічних працівників. Особливо хотілося б наголосити на важливості, продуктивності науково-пошукових досліджень студентів старших курсів, магістрів. Практично кожен студент займається такою діяльністю, не лише виконуючи різні види завдань навчального процесу (курсіві, бакалаврські, дипломні, магістерські роботи), а й беручи участь у студентських наукових конференціях, олімпіадах, конкурсах, чітко організовуючи свою самостійну роботу. Це набуває особливої ваги в контексті перебудови сучасного освітнього процесу, відповідно до вимог Болонської угоди і

з урахуванням особливо відповідальної місії університету в підготовці конкурентоспроможних фахівців.

Наша наукова бібліотека постійно прагне забезпечити якісно новий рівень обслуговування користувачів, яке здійснюється у 3-х читальних залах, 4-х абонементів та інших підрозділах бібліотеки, де обслуговується понад 12 тисяч користувачів. До їх послуг як традиційні каталоги і картотеки, так і електронний каталог бази даних, повнотекстова автоматизована інформаційно-правова пошукова система „Консультант”, мережа Internet, створено web-сайт бібліотеки з можливістю доступу до її електронного каталогу та баз даних.

Сприяючи вдосконаленню традиційних та впровадженню інноваційних методів навчання, бібліотека РДГУ працює в напрямку інформаційного забезпечення раціональної організації лекційних та семінарських занять. Необхідною передумовою такої діяльності є доцільне формування бібліотечного фонду, який поповнюється новою фаховою літературою: підручниками, посібниками, монографіями, авторефератами дисертацій, довідково-енциклопедичними виданнями, матеріалами на електронних носіях (CD) тощо.

З метою надання інформації про нові надходження літератури майже у всіх відділах обслуговування діють постійні виставки новинок літератури. Крім того, бібліотека регулярно проводить „Дні інформації”, де читачі мають можливість оперативно й візуально ознайомитися з новими виданнями, які отримала книгозбірня, визначити інформаційну цінність окремих документів.

Бібліотека є і повинна бути місцем, де відбувається щось цікаве, значиме, а не просто місцем книгообміну. Тому саме творчі підходи роботи з користувачами формують духовно-моральні цінності в наших читачів. Технології виставкової, навчальної, виховної та культурно-просвітницької роботи, організації наукових, мистецьких та інших заходів інформаційно-комунікативної діяльності є надзвичайно цікавими і різноманітними, широко представлені в роботі відділів обслуговування наукової бібліотеки РДГУ.

Ще однією важливою складовою бібліотечного обслуговування є поглиблене й регулярне вивчення змісту і динаміки професійних запитів читачів, їх інтересів. З цією метою відділи обслуговування систематично проводять моніторинги читання студентів різних факультетів університету. Результати такого моніторингу є базою для поліпшення інформаційного обслуговування читачів, удосконалення асортименту бібліотечно-інформаційних послуг.

Сучасне програмне й технічне забезпечення, підготовлений до змін персонал, планове впровадження інновацій та ретельно продумана організація роботи – ось передумови для успішної діяльності

бібліотеки вищого навчального закладу сьогодні. Час вимагає від бібліотекаря високого професіоналізму, ерудиції, організаційних здібностей, комунікативності. Фаховий рівень працівників безпосередньо впливає на імідж бібліотеки, бібліотечної професії та має опосередкований вплив на користувачів. Саме компетентність бібліотечного фахівця є невідмінною умовою престижу бібліотеки, від рівня якого залежить якість та ефективність бібліотечного обслуговування.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вилегжаніна Т. Інновації – визначальний фактор розвитку бібліотек України / Т. Вилегжаніна // Бібліотечна планета. – 2009. – №3. – С.6–9.
2. Вилегжаніна Т. Моделі бібліотечного обслуговування / Т. Вилегжаніна // Бібліотечна планета. – 2007. – №3 – С.4–6.
3. Коваль Т. Організація обслуговування читачів-гуманітаріїв / Т. Коваль, Л. Туровська // Бібліотечний форум України. – 2008. – №1. – С.2–7.
4. Могилевець В.І. Сучасний аспект розвитку бібліотечного обслуговування юнацтва / Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2005. – №4. – С.62–66.
5. Фоменко І. Проблеми автоматизації процесів обслуговування читачів у бібліотеці вищого навчального закладу / І. Фоменко, Н. Коржик // Вісник Книжкової палати. – 2008. – №5. – С.27–31.
6. Шкира О. З орієнтацією на інтелектуально-моральний розвиток студента / О. Шкира // Бібліотечний форум України. – 2005. – №3. – С.45–48.

Зміст

1. <i>Грипич С. Н.</i> СУЧАСНА БІБЛІОТЕКА ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ЯК ЦЕНТР ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО, НАУКОВОГО ТА КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКОГО ПРОЦЕСІВ	3
2. <i>Тарасюк Г. М.</i> ІНФОРМАЦІЙНІ ПОТРЕБИ ЯК ОСНОВНИЙ ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ФОНДІВ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ	19
3. <i>Шиховцова І. Б.</i> ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО СЕРВІСУ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РДГУ	27
4. <i>Луцишина Т. С.</i> БІБЛІОТЕКИ ВНЗ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	32
5. <i>Супрунець М. Р.</i> КОРПОРАТИВНА КАТАЛОГІЗАЦІЯ ЯК ДЖЕРЕЛО ФОРМУВАННЯ ЄДИНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ	35
6. <i>Буравкова Л. М.</i> ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РДГУ НА ДОПОМОГУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ ОСВІТНЬОГО ТА НАУКОВОГО ПРОЦЕСІВ	42
7. <i>Глушук О. Г.</i> НАУКОВЕ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН МИСТЕЦЬКОГО СПРЯМУВАННЯ СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ “КУЛЬТУРОЛОГІЯ” У ФОНДАХ БІБЛІОТЕКИ РДГУ	49
8. <i>Білявцева О. В.</i> ІСТОРІОГРАФІЯ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ ДОБИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ У ФОНДАХ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ	53

9. <i>Сем'як С. П., Глущик Г. Р.</i> ВІДДІЛИ ОБСЛУГОВУВАННЯ БІБЛІОТЕКИ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ В РАКУРСІ НОВОЇ ПАРАДИГМИ ОСВІТИ	61
10. <i>Лешкевич Г. Д.</i> ВИКОРИСТАННЯ МАРКЕТИНГОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ЧИННИК УСПІШНОГО РОЗВИТКУ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ	65
11. <i>Мельничук Г. П., Боровець К. М.</i> ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА КОРИСТУВАЧІВ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У РДГУ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ)	70
12. <i>Семенюк Г. П.</i> НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ РДГУ: ТРАДИЦІЙНІ НАПРЯМКИ ТА СУЧАСНІ ПРІОРИТЕТИ	74
13. <i>Поліщук С. М.</i> ПРОФЕСІЙНЕ ВДОСКОНАЛЕННЯ БІБЛІОТЕЧНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ — ВАЖЛИВА СКЛАДОВА УСПІШНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК ВНЗ	79
14. <i>Бережнюк О. В.</i> РОЛЬ МІСЦЕВИХ ВИДАВНИЦТВ У ФОРМУВАННІ ДОКУМЕНТНОГО ПОТОКУ РЕГІОНУ	85